

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Γ΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Μα πώς να πρωτομιλήσεις για τον έρωτα;»

ΜΑΡΙΑ ΤΟΛΥΜΕΝΟΥ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνι 1 – Πλατεία Σκρά Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Μα πώς να πρωτομιλήσεις για τον έρωτα;

Δημιουργός

Μαρία Τολουμένου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική λογοτεχνία

(Προτεινόμενη) Τάξη

Γ΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Αύγουστος 2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

—

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Εικαστικά

Μουσική

Χρονική διάρκεια

4 ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: εργαστήριο πληροφορικής

II. Εικονικός χώρος: Wiki του μαθήματος

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι:

- με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο, γιατί οι περισσότερες δραστηριότητες γίνονται ομαδικά
- με το συνεργατικό περιβάλλον Wiki, αφού στον χώρο αυτό θα εργαστούν και θα αναρτήσουν την εργασία τους
- με τα προγράμματα του επεξεργαστή κειμένου και του λογισμικού παρουσίασης
- με περιβάλλοντα κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, Twitter, Blog), γιατί ίσως αποφασίσουν να επιλέξουν τα περιβάλλοντα αυτά για να πραγματοποιήσουν κάποιες δραστηριότητές τους.

Ο εκπαιδευτικός, επίσης, θα πρέπει να είναι εξοικειωμένος με το συνεργατικό περιβάλλον Wiki, τη χρήση και λειτουργία των περιβαλλόντων Web2.0, όπως το Facebook, το Twitter και το ιστολόγιο, σε περίπτωση που οι μαθητές επιλέξουν τα περιβάλλοντα αυτά για να πραγματοποιήσουν κάποιες δραστηριότητές τους. Επιπλέον, είναι απαραίτητη η καλή συνεργασία του εκπαιδευτικού με τους καθηγητές των Εικαστικών και της Μουσικής.

Τέλος, η εφαρμογή του σεναρίου απαιτεί πρόσβαση στο εργαστήριο Πληροφορικής.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

Ελένη Χειμαριού, «Η δύναμη του έρωτα: το ερωτικό βίωμα στη λογοτεχνία από τη σκοπιά των δύο φύλων», Νεοελληνική Λογοτεχνία Α΄ Λυκείου, 2012.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με το σενάριο αρχικά επιδιώκεται να κατανοήσουν οι μαθητές πόσο σημαντικό είναι για την προσέγγιση/ερμηνεία ενός λογοτεχνικού κειμένου το να αποδίδουν το νόημα

του με διαφορετικούς σημειωτικούς τρόπους που λειτουργούν συμπληρωματικά. Τα κείμενα που τους δίνονται έχουν ως θέμα τον έρωτα, θέμα που πιστεύουμε ότι τους αγγίζει ιδιαίτερα. Αρχικά παρακολουθούν πώς η εικόνα και η μουσική συνοδεύει κι ενισχύει τον ερωτικό λόγο και στη συνέχεια ζητάμε από τους μαθητές να αναδείξουν κι εκείνοι μέσα από εικόνες, ήχους, κείμενα, ενταγμένα σε διάφορα περιβάλλοντα, τη δική τους οπτική για ποιήματα με θέμα την ερωτική αγάπη.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η ενασχόληση με το θέμα της πολυτροπικότητας στο σενάριο αυτό ήταν αποτέλεσμα της πεποίθησης ότι η ψηφιακή μεταγραφή του λογοτεχνικού κειμένου με ποικίλους σημειωτικούς τρόπους μπορεί να αναδείξει τις διαφορετικές ανταποκρίσεις των μαθητών, τη διαφορετική νοηματοδότηση του κειμένου από κάθε μαθητή. Οι μαθητές είναι ελεύθεροι να επιλέξουν τους τρόπους αυτούς και το επικοινωνιακό πλαίσιο στο οποίο θα κινηθούν. Εξάλλου το επιτάσσει και το θέμα γύρω από το οποίο κινείται η εργασία τους, η έκφραση του συναισθήματος του έρωτα. Έτσι γίνονται δημιουργοί του δικού τους κειμένου και μάλιστα μέσα σε ένα επικοινωνιακό περιβάλλον που σχετίζεται άμεσα με την ηλικιακή φάση της εφηβείας, την καθημερινή τους εμπειρία και τα ενδιαφέροντά τους. Η επιλογή των δύο ποιημάτων, εξάλλου, δεν είναι τυχαία, καθώς και τα δύο μοιάζουν ως επιστολές προς το αγαπημένο πρόσωπο και δεν είναι απίθανο να υπάρξει ταύτιση των μαθητών με τη συγκεκριμένη περίπτωση.

Ένας ακόμη στόχος είναι να σκεφτούν οι μαθητές γιατί επιλέγουν τα διάφορα ψηφιακά μέσα και τις συγκεκριμένες πρακτικές και πώς αυτά συμβάλλουν στην έκφραση της σκέψης και των συναισθημάτων τους. Θα έχουν την ευκαιρία να προβληματιστούν σχετικά με τις δυνατότητες των μέσων που επιλέγουν και να σταθούν κριτικά απέναντι σε αυτά, αφού θα πρέπει να δοκιμάσουν τα όρια τους στην επικοινωνία.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

- Να αντιληφθούν μέσα από μία βιωματική προσέγγιση τη σημασία της έκφρασης των συναισθημάτων, εδώ της ερωτικής αγάπης.
- Να διαπιστώσουν τις ποικίλες αναπαραστάσεις που μπορεί να λάβει ένα θέμα, εδώ ο έρωτας
- Να υιοθετήσουν στάση αποδοχής προς τη διαφορετική άποψη, σαν αποτέλεσμα των διαφορετικών αναπαραστάσεων ενός θέματος

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

- Να κατανοήσουν ότι η πολυτροπικότητα (συγκεκριμένα στην περίπτωση μας η συνομιλία του λογοτεχνικού κειμένου με άλλες τέχνες όπως η ζωγραφική και η μουσική) λειτουργεί ως μέσο εμπάθυνσης στη νοηματοδότηση του κειμένου.
- Να μάθουν ότι η λογοτεχνία αποτελεί και ένα μέσο έκφρασης του ερωτικού βιώματος.

Γραμματισμοί

- Να μπορούν να αντιληφθούν και αξιοποιήσουν τις δυνατότητες επικοινωνίας που προσφέρουν τα διάφορα ψηφιακά μέσα και περιβάλλοντα –ο ηλεκτρονικός υπολογιστής, το κινητό τηλέφωνο, οι σελίδες κοινωνικής δικτύωσης– και να κρίνουν τα όρια τους.
- Να μπορούν να αξιοποιήσουν ψηφιακά μέσα και περιβάλλοντα για να αποδώσουν πολυτροπικά την προσωπική τους νοηματοδότηση για ένα λογοτεχνικό κείμενο.

Διδακτικές πρακτικές

Στο σενάριο επιδιώκουμε τη δημιουργία ενός «δικτύου αλληλοϋποστήριξης» μεταξύ των μαθητών στο σημαντικό θέμα της έκφρασης του ερωτικού συναισθήματος. Για αυτό, σχεδόν όλες οι δραστηριότητες γίνονται ομαδικά, σαν μια μορφή παρέας που

συνεργάζεται για έναν κοινό σκοπό. Στην Α΄ φάση μόνο οι μαθητές δραστηριοποιούνται ατομικά, καθώς καλούνται να συμμετάσχουν ατομικά στη συζήτηση που γίνεται στην ολομέλεια.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η ιδέα του σεναρίου προέκυψε από το γεγονός ότι πολύ συχνά ζητάμε από τους μαθητές μετά τη διδασκαλία ενός λογοτεχνικού κειμένου να προχωρήσουν σε εικαστική αποτύπωση του περιεχομένου, να συγκεντρώσουν οπτικοακουστικό υλικό σχετικό με το κείμενο (έργα ζωγραφικής, φωτογραφίες, βίντεο, τραγούδια). Στα ανθολόγια, εξάλλου, υπάρχουν ζωγραφικά έργα με θέματα συναφή με αυτά των κειμένων. Όμως η δραστηριότητα αυτή δεν αναδεικνύει τη λειτουργική σχέση των διαφορετικών τρόπων αναπαράστασης του νοήματος και παρουσιάζει ξεκομμένους τους τρόπους αυτούς για την πρόσληψη του νοήματος. Για αυτό, με το σενάριο επιδιώκουμε να φανεί η συνομιλία των άλλων τεχνών με το λογοτεχνικό κείμενο.

Ως θεματικός άξονας του σεναρίου επιλέχθηκε η ερωτική αγάπη, γιατί πολύ συχνά οι μαθητές επιλέγουν να εκφράσουν τέτοια συναισθήματα με ποιήματα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο συνδέεται με τους βασικούς στόχους του Νέου Πιλοτικού Προγράμματος Σπουδών για τη λογοτεχνία στο γυμνάσιο και συγκεκριμένα με όσους σχετίζονται με τη χρήση νέων τεχνολογιών. Ανάμεσα σε αυτούς αναφέρεται ότι η νέα παιδαγωγική πρόταση στοχεύει: «να πολλαπλασιάσει τους διαθέσιμους μαθησιακούς πόρους που έχει στη διάθεσή του τώρα ο εκπαιδευτικός και το μαθητικό κοινό», «να διευρύνει το πολιτισμικό υπόβαθρο του μαθητή και της μαθήτριας προσφέροντας γνώσεις, πληροφορίες, ακούσματα, με άλλα λόγια, εμπειρίες που θα τον βοηθήσουν να διαμορφώσει προσωπικές ερμηνείες για το λογοτεχνικό κείμενο» και «να προωθήσει νέους τρόπους συνεργασίας των μαθητών και μαθητριών μεταξύ τους στην

κατεύθυνση της διαπραγμάτευσης και συνοικοδόμησης του νοήματος (forum, blog, facebook, twitter, wikis)»¹.

Αλλά το σενάριο μπορεί να συνδεθεί και με το ισχύον Πρόγραμμα Σπουδών, γιατί σύμφωνα με αυτό: «η μεθοδική διδασκαλία στοχεύει και στη δημιουργία ευνοϊκών μαθησιακών συνθηκών που επιτρέπουν στο μαθητή να αναπτύσσει τους δικούς του μηχανισμούς πρόσληψης και να χαίρεται το μάθημα ως πνευματική περιπέτεια».

Το παρόν σενάριο συνδέεται με τους παραπάνω στόχους επιδιώκοντας τη δημιουργική αξιοποίηση των ΤΠΕ και τη δημιουργία ενός επικοινωνιακού περιβάλλοντος οικείου στους μαθητές με στόχο τη συνοικοδόμηση του νοήματος.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Το σενάριο βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην αξιοποίηση των ΤΠΕ. Συγκεκριμένα:

- προτείνεται το πρόγραμμα του επεξεργαστή κειμένου ή του λογισμικού παρουσίασης για να δημιουργήσουν οι μαθητές το δικό τους πολυτροπικό κείμενο. Τα προγράμματα αυτά προσφέρονται, γιατί δίνουν τη δυνατότητα αλλαγών και βελτιώσεων και υπερσυνδέσεων που θα πρέπει να κάνει κάθε ομάδα.
- ορίζεται ως χώρος συνεργασίας και συνδιαμόρφωσης του κειμένου κάθε ομάδας το Wiki, καθώς δίνει τη δυνατότητα κατάθεσης και σχολιασμού των επιλογών που θα περιληφθούν στο τελικό τους κείμενο.
- προτείνονται επίσης περιβάλλοντα κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, Twitter, Blog), για να αξιοποιηθούν ως μέσα έκφρασης του προσωπικού λόγου των μαθητών.

---

¹ [Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Λογοτεχνίας στην Υποχρεωτική Εκπαίδευση](#). Οδηγός για τον εκπαιδευτικό, 81.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα σχολικών εγχειριδίων

ΚΝΛ Γ' Γυμνασίου:

Μαρία Πολυδούρη, «[Γιατί μ' αγάπησες](#)»

Λογοτεχνικά κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Λόγγος, [Δάφνης και Χλόη](#), 2, 4-7

Διονύσιος Σολωμός, «[Το όνειρο](#)»

Carol Ann Duffy, «[Μήνυμα](#)». *Ανθολόγιο ερωτικής ποίησης*, εισ.-μτφρ. Χ. Βλαβιανός, 81. Αθήνα: Πατάκης.

Εκπαιδευτικό/υποστηρικτικό υλικό

Ιστοσελίδες

[Μουσείο Teriade](#)

Τραγούδια

«[Το όνειρο](#)» από τον δίσκο *Μεγάλος Ερωτικός* (1972), στίχοι: Διονύσιος Σολωμός, μουσική: Μάνος Χατζηδάκης, ερμηνεία: Δημήτρης Ψαριανός.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^ο (συνεχόμενο) δίωρο

Οι μαθητές βρίσκονται στο εργαστήριο Πληροφορικής και καλό θα είναι οι μαθητές να είναι ήδη χωρισμένοι σε ομάδες. Θα μπορούσαν να έχουν διαμορφωθεί οι ομάδες από προηγούμενες διδακτικές ώρες, αφού έχουμε λάβει υπόψη μας και τις προτιμήσεις των μαθητών. Πάντως οι αρχικές δραστηριότητες δεν απαιτούν υποχρεωτικά τον χωρισμό σε ομάδες, γιατί βασίζονται σε κατευθυνόμενο διάλογο με την ολομέλεια της τάξης κατά τον οποίο οι απαντήσεις δίνονται από κάθε μαθητή χωριστά. Παρόντες είναι και οι καθηγητές των Εικαστικών και της Μουσικής.

Με την ερώτηση που θέτουμε στους μαθητές για τον χαρακτήρα του συναισθήματος του έρωτα, θέλουμε να κινητοποιήσουμε το ενδιαφέρον τους, κάτι που είναι μάλλον σίγουρο ότι θα συμβεί. Το ίδιο εξυπηρετεί και η δραστηριότητα με

το παιχνίδι «Αν θα ήταν ..... , τι θα ήταν;». Δίνουμε το [πρώτο φύλλο εργασίας](#), που είναι κοινό για όλους. Οι απαντήσεις τους καταγράφονται από τον γραμματέα του τμήματος, ή όποιον προσφέρεται αν δεν έχει συσταθεί ακόμη το μαθητικό συμβούλιο, γιατί ο πίνακας αυτός μπορεί να αποτελέσει πηγή ιδεών για τη συνέχεια και αναρτάται στο Wiki του μαθήματος. Στη δραστηριότητα αυτή χρειάζεται μεγάλη προσοχή στη διαχείριση του χρόνου, γιατί αυτό το παιχνίδι ενθουσιάζει συνήθως τους μαθητές και υπάρχει κίνδυνος να αφιερωθεί πολύς χρόνος.

Οι καθηγητές των Εικαστικών και της Μουσικής είναι παρόντες και θα αναλάβουν στη συνέχεια να δείξουν στους μαθητές πώς ένα λογοτεχνικό κείμενο έδωσε την έμπνευση σε καλλιτέχνες για την επιτυχημένη μεταγραφή του. Διαβάζουμε αρχικά ένα σύντομο απόσπασμα από το έργο *Δάφνης και Χλόη*, συζητούμε τις εντυπώσεις τους και ο καθηγητής των Εικαστικών αναλαμβάνει να τους δείξει τις λιθογραφίες του Σαγκάλ για την εικονογράφηση του έργου σε έκδοση του Στρατή Ελευθεριάδη-Τεριάντ και να οδηγήσει τους μαθητές να παρατηρήσουν τη συνομιλία μεταξύ κειμένου και ζωγραφικών έργων, καθώς υποδεικνύει τους κώδικες στη ζωγραφική αποτύπωση. Στη συνέχεια ζητάμε από τους μαθητές να εντοπίσουν συγκεκριμένα σημεία μέσα στο απόσπασμα στα οποία να φαίνεται ότι ο λόγος συνομιλεί με την εικονιστική αναπαράσταση.

Η δραστηριότητα με τον καθηγητή της Μουσικής θα γίνει τη δεύτερη ώρα, αν δεν προλάβουμε να ξεκινήσει και να ολοκληρωθεί την πρώτη. Πάντως, καλό θα είναι να προσπαθήσουμε να ξεκινήσει την πρώτη ώρα. Δίνουμε στους μαθητές το ποίημα του Σολωμού [«Το όνειρο»](#) σε φωτοτυπία και αφού ακούσουν τη μελοποίηση, ο καθηγητής της Μουσικής αναλαμβάνει να τους δείξει τη συνομιλία ποιητικού λόγου και μουσικής, που στη συγκεκριμένη μελοποίηση είναι ιδανική. Στη συνέχεια τους ζητάμε να σκεφτούν και να πουν τη γνώμη τους για το ποιο από τα δύο κείμενα θα προτιμούσαν, το ποίημα (μόνο τον λόγο δηλαδή) ή το τραγούδι (τη μεταγραφή του ποιήματος, δηλαδή, με τη βοήθεια της μουσικής), ώστε να απευθυνθούν στο αγαπημένο τους πρόσωπο. Στοχεύουμε να αντιληφθούν τη σημασία της συνύπαρξης

διαφορετικών σημειωτικών τρόπων στην απόδοση νοήματος για συγκεκριμένη περίπτωση, γιατί κι εκείνοι στη συνέχεια θα επιδιώξουν το ίδιο.

Δίνουμε το [δεύτερο φύλλο εργασίας](#), που το δουλεύουν σε ομάδες πια. Οι ομάδες είναι έξι των τεσσάρων ή πέντε ατόμων. Το δεύτερο φύλλο είναι κοινό ως προς τις δραστηριότητες, αλλά όχι ως προς το κείμενο με το οποίο ασχολούνται. Αποφασίζουμε εμείς ποιο κείμενο θα δώσουμε σε ποιες ομάδες και οι ομάδες ανά τρεις ασχολούνται με το ίδιο κείμενο. Τα δύο κείμενα είναι το ποίημα της Μαρίας Πολυδούρη, [«Γιατί μ' αγάπησες»](#) και της Carol Ann Duffy, «Μήνυμα». Το πρώτο περιλαμβάνεται στο ανθολόγιο της Γ' Γυμνασίου και αποδίδει με πολύ ξεχωριστό τρόπο το θέμα μας, ενώ το δεύτερο επιλέχθηκε και γιατί αναφέρεται σε πολύ οικεία θέματα των μαθητών, την επικοινωνία με το κινητό, αλλά και γιατί θίγει και την ανεπαρκή ενίοτε επικοινωνία με αυτό.

Το δεύτερο φύλλο εργασίας δημιουργεί ένα επικοινωνιακό περιβάλλον για τους μαθητές που στόχο έχει να τους εμπλέξει βιωματικά στην προσέγγιση των κειμένων, να τους δείξει ότι η λογοτεχνία συμπορεύεται με την πραγματικότητά τους. Προσπαθούμε να τους δείξουμε τη σημασία που έχει να παρουσιάσουν πώς προσλαμβάνουν εκείνοι το ποίημα, για να πετύχουν τον σκοπό τους, την επικοινωνία με το αγαπημένο πρόσωπο. Για αυτό εξάλλου και δεν κάνουμε παρά προτάσεις για το τι μπορούν να συμπεριλάβουν στο πολυτροπικό κείμενο που θα δημιουργήσουν. Ευελπιστούμε να ακουστεί η δική τους φωνή μέσα από την πολυτροπική μεταγραφή, για αυτό και συμπεριλαμβάνουμε στις προτάσεις την αξιοποίηση περιβαλλόντων (όπως το Facebook, το Twitter, το ιστολόγιο) που αποτελεί καθημερινότητα των μαθητών και το πιο πιθανό είναι ότι κάποιοι θα έχουν χρησιμοποιήσει τους τρόπους αυτούς για να εκφράσουν τα συναισθήματά τους. Με τη δραστηριότητα αυτή επιδιώκουμε οι μαθητές να αποκωδικοποιήσουν ουσιαστικά το κείμενο, να δώσουν τη δική τους ερμηνεία και να σκεφτούν σε ποιο βαθμό κάθε ένα από αυτά τα μέσα που επιλέγουν είναι επαρκές για την επικοινωνιακή περίπτωση που τα χρησιμοποιούν.

Για αυτό και τους ζητάμε να δικαιολογούν γιατί επιλέγουν όποιο μέσο χρησιμοποιήσουν στο πολυτροπικό τους κείμενο.

Πριν ολοκληρωθεί η δεύτερη ώρα, ενημερώνουμε τους μαθητές ότι θα πρέπει μέχρι το επόμενο δίωρο την ερχόμενη βδομάδα να έχουν εργαστεί στο Wiki, να έχουν καταθέσει τις προτάσεις τους και να έχουν σχολιάσει αυτές των συμμαθητών τους, ώστε την τρίτη ώρα να ολοκληρώσουν το κείμενό τους και την επόμενη ώρα να το παρουσιάσουν.

2^ο (συνεχόμενο) δίωρο

Την πρώτη ώρα του δίωρου ολοκληρώνουν την εργασία τους, την αναρτούν στο Wiki και την επόμενη –τέταρτη ώρα του σεναρίου– γίνεται η παρουσίαση. Η παρουσίαση γίνεται από όλη την ομάδα και ακολουθεί η αξιολόγηση σύμφωνα με [φύλλο αξιολόγησης](#) που τους δίνεται.

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΚΟΙΝΟ)

- «Μα είναι αλήθεια όλα αυτά που λέγονται για τον έρωτα;», μπορεί να έχετε αναρωτηθεί. Πώς το σκέφτεστε εσείς άραγε;

- ✓ Ας παίξουμε το παιχνίδι «Αν θα ήταν ....., τι θα ήταν;».

Τι θα ήταν λοιπόν ο έρωτας, αν ήταν χρώμα/ τοπίο/ μουσική/ σχήμα.

Ο γραμματέας του τμήματός σας μπορεί να καταγράψει τις απαντήσεις σας και στη συνέχεια να αναρτήσει τον πίνακα που θα δημιουργηθεί στην αντίστοιχη σελίδα στο Wiki.

- Και οι καλλιτέχνες πώς έχουν μιλήσει για τον έρωτα;
  - ✓ Ας διαβάσουμε ένα πολύ μικρό [απόσπασμα](#) από το μυθιστόρημα *Δάφνης και Χλόη*, ένα μυθιστόρημα που αναφέρεται στο «ξύπνημα» του έρωτα.
  - ✓ Τι εντυπώσεις σάς δημιούργησε; Ας το συζητήσουμε.

- Ας δώσουμε τον λόγο στις εικαστικές τέχνες. Για αυτό, εξάλλου, είναι μαζί μας και ο/η καθηγητής/-τρια σας των Καλλιτεχνικών. Θα δούμε όλοι μαζί πώς ένας πολύ σημαντικός ζωγράφος, ο Μαρκ Σαγκάλ, [απεικόνισε την ιστορία](#) του Δάφνη και της Χλόης με το χρωστήρα του. Για αυτό ανοίξτε τον φάκελο «Μαρκ Σαγκάλ, Δάφνης και Χλόη» στην επιφάνεια εργασίας, όπου θα βρείτε ορισμένες από τις [έγχρωμες λιθογραφίες](#) που δημιούργησε ο ζωγράφος.
  - ✓ Ακούστε τι έχει να σας πει ο καθηγητής σας για τα χρώματα, τον τρόπο που παρουσιάζει το περιβάλλον, την κίνηση των σωμάτων.
  - ✓ Ποια σημεία του κειμένου που διαβάσαμε βρίσκετε να έχουν εμπνεύσει τον Σαγκάλ; Μπορείτε να αντιγράψετε το απόσπασμα που διαβάσαμε σε ένα έγγραφο και πάνω σε αυτό να εντοπίσετε με την πένα επισήμανσης τα σημεία αυτά.

- Σειρά της μουσικής τώρα και του/της καθηγητή/-τριας σας της Μουσικής. Ποια εντύπωση νομίζετε ότι δημιούργησε το ποίημα του Σολωμού, «[Το όνειρο](#)», κι έδωσε την έμπνευση στον Μάνο Χατζιδάκι να συνθέσει το [ομώνυμο τραγούδι του](#);
- ✓ Ακούστε τον/την καθηγητή/-τρια σας που θα σας βοηθήσει να καταλάβετε πώς η μουσική παρακολουθεί την αφήγηση του ονείρου, πώς σχολιάζει το «γέλιο», τον «ανοιχτό ουρανό», ... σημεία του παιχνιδιού του έρωτα.
  - ✓ Αν έπρεπε να επιλέξετε ανάμεσα στα δύο κείμενα, το ποίημα και το τραγούδι, με ποιο από τα δύο θα προτιμούσατε να απευθυνθείτε στον/στην αγαπημένο/-η σας; Γιατί;
    - Ανεβάστε την απάντησή σας ο καθένας σας χωριστά στην αντίστοιχη σελίδα του Wiki.

2ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Για τις Ομάδες: .....

- ☑ Μετά από αυτό το σύντομο ταξίδι στον κόσμο του λόγου, του χρώματος και της μουσικής, σε μια από τις διαδρομές σας στο διαδίκτυο πέφτετε πάνω σε ένα ποίημα της Μαρίας Πολυδούρη/ ένα ποίημα της Carol Ann Duffy, που σας κίνησε το ενδιαφέρον, γιατί μιλούσε για το θέμα που θίξαμε και που τελευταία σας απασχολεί, την ερωτική αγάπη. Το ποίημα σας συναρπάζει τόσο, που αμέσως σκέφτεστε ότι, αν το στείλετε σε όποιον/-α σας έχει κάνει να νιώσετε το συναίσθημα αυτό, θα είναι ένας τρόπος να του/της δείξετε τα συναισθήματά σας.

Αλλά πάλι διστάζετε! Το ποίημα έχετε την εντύπωση ότι τα λέει όλα, μοιάζει τόσο με ένα γράμμα, ένα μήνυμα που θα θέλατε κι εσείς να στέλνατε! Δεν είναι όμως δικό σας! Κι εσείς θέλετε να του/της μιλήσετε με το δικό σας τρόπο.

Κι αν τα συνδυάζετε; (!!!) (Τι ιδέα!!) Αν του/της στέλνατε το ποίημα, αλλά να εκφράζατε ταυτόχρονα και τον τρόπο που αυτό μιλάει σε σας;

- ✚ Τι εννοώ; Δείξτε του/της τι σκέφτεστε όταν διαβάζετε το ποίημα.

Ο καθένας μας εξάλλου φέρνει άλλα στο μυαλό του όταν διαβάζει ένα ποίημα!

- ✚ Πώς θα γίνει αυτό; Μα με τα μέσα που κυρίως χρησιμοποιείτε! Τον υπολογιστή, το κινητό, τα τραγούδια που ακούτε, τις φωτογραφίες και τα βίντεο που βλέπετε και δημιουργείτε, τα ποστ και τα σχόλια που κάνετε στο fb, το twitter, κάποια blogs που μπορεί να έχετε ή να συμμετέχετε, και ό,τι άλλο τρόπο σκεφτεί ο καθένας σας για να πλησιάσει το αγαπημένο του πρόσωπο ....
- ✚ Έτσι το ποίημα θα πάρει άλλες διαστάσεις, θα έχει πια το νόημα που εσείς θα του δώσετε, χωρίς να προδώσετε και την αρχική ιδέα που εκφράζει.

ΛΙΓΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΑΚΟΜΗ!!

- ✓ Μπορείτε να αντιγράψετε το ποίημα σε ένα έγγραφο ή σε ένα λογισμικό παρουσίασης και να δημιουργήσετε στα σημεία που θέλετε συνδέσεις ηλεκτρονικά με τις εικόνες, τα τραγούδια, τις φωτογραφίες, τα βίντεο, κάποιο άλλο ποίημα, που βρίσκετε ή δημιουργείτε, τις σκέψεις σας, τα σχόλιά σας, τα μηνύματα που θέλετε να του/της στείλετε.
- ✓ Ίσως κάποια ομάδα να θελήσει να φτιάξει προφίλ στο facebook ή και ένα blog για το ποίημα και να ανεβάσει εκεί ό,τι επέλεξε.
- ✓ Πώς μπορείτε να δουλέψετε στην ομάδα;
  - Στο Wiki του μαθήματος θα βρείτε χώρο με το όνομα της ομάδας σας, όπου μπορείτε να αναρτήσετε ό,τι θέλετε, να συζητήσετε πάνω στις επιλογές σας –ο καθένας αιτιολογεί την άποψή του γραπτά στα σχόλια– και να καταλήξετε στη μορφή του νέου σας ψηφιακού κειμένου.
  - Ακούστε τι έχουν να προτείνουν οι συμμαθητές σας! Μπορεί να έχουν μια καλή ιδέα που δεν είχατε σκεφτεί!
  - Θα έχετε στη διάθεσή σας δύο διδακτικές ώρες και οπωσδήποτε μπορείτε να δουλέψετε και εκτός σχολείου στο σπίτι σας ή και σε κάποια συνάντησή σας (όλα τα μέλη της ομάδας).
  - Το νέο σας κείμενο θα το παρουσιάσετε στην ολομέλεια της τάξης κι ετοιμαστείτε να δεχτείτε τα σχόλια όλων μας!!

○ ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

<i>Οι συμμαθητές μου στις εργασίες τους:</i>	Πολύ ικανοποιητικά	Σχεδόν ικανοποιητικά	Όχι ικανοποιητικά
Απέδωσαν με τρόπο πειστικό τα συναισθήματά τους μέσα από τις επιλογές που έκαναν;			
Αξιοποίησαν τις δυνατότητες των ηλεκτρονικών μέσων που χρησιμοποίησαν;			
Τα κείμενα που δημιούργησαν τα χαρακτήριζε η πρωτοτυπία και η φαντασία;			
Σας φάνηκε ότι οι εργασίες ήταν αποτέλεσμα αμοιβαίας συνεισφοράς όλων των μελών της ομάδας και ανταλλαγής απόψεων;			

- ✓ Πείτε ένα στοιχείο από τις εργασίες των συμμαθητών σας που θα υιοθετούσατε κι εσείς στο κείμενο που θα στέλνατε στον/στην αγαπημένο/-η σας.
- ✓ Πείτε επίσης ένα στοιχείο που οπωσδήποτε θα αλλάζατε στο κείμενο που θα στέλνατε στον/στην αγαπημένο/-η σας.

Ζ. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο θα μπορούσε να περιλαμβάνει άλλα ποιήματα και όχι αυτά που προτείνονται εδώ, ανάλογα με την κρίση του διδάσκοντα. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να αφορούν την έκφραση του έρωτα και των συναισθημάτων που δημιουργεί.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο περιλαμβάνει αρκετές δραστηριότητες, ιδιαίτερα κατά τη φάση της συνδιδασκαλίας με τους καθηγητές των Εικαστικών και της Μουσικής. Όμως αν η πορεία έχει οργανωθεί επαρκώς και διαχειριστούμε –την πρώτη ώρα τουλάχιστον– τον χρόνο με προσοχή, οι δραστηριότητες μπορούν να ολοκληρωθούν στον χρόνο που προβλέπεται.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Kress, G. 2000. [Σχεδιασμός του γλωσσικού προγράμματος σπουδών με βάση το μέλλον. Γλωσσικός Υπολογιστής 2.](#)

Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της λογοτεχνίας στην υποχρεωτική εκπαίδευση. Οδηγός για τον εκπαιδευτικό. Στο πλαίσιο της πράξης «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) – Νέο Πρόγραμμα Σπουδών. Με συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε. Κ. Τ.)

<http://ebooks.edu.gr/info/newps/%CE%93%CE%BB%CF%8E%CF%83%CF%83%CE%B1%20-%20%CE%9B%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B1/%CE%9F%CE%B4%CE%B7%CE%B3%CF%8C%CF%82%20%CE%9B%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%84%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B1%CF%82%20%CE%B3%CE%B9%CE%B1%20%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%20%CE%BA%CE%B1%CE%B9%20%CE%93%CF%85%CE%BC%CE%BD%CE%AC%CF%83%CE%B9%CE%BF.pdf>

Χοντολίδου, Ε. 1999. [Εισαγωγή στην έννοια της πολυτροπικότητας](#). Γλωσσικός Υπολογιστής 1.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Carol Ann Duffy, Μήνομα

Φροντίζω το κινητό τώρα
σαν πληγωμένο πουλί.

Μηνύματα, μηνύματα, μηνύματα
γεμάτα με τις βαρυσήμαντες λέξεις μας.

Διαβάζω πάλι το πρώτο,
το δεύτερο, το τρίτο,

αναζητώντας τα μικρά σου κκ,
νιώθοντας παράλογη.

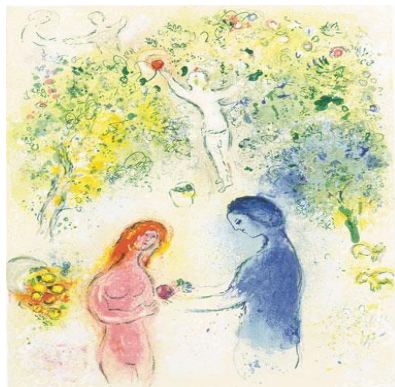
Οι κώδικες που στέλνουμε
φτάνουν με σπασμένη χορδή.

Προσπαθώ να φανταστώ τα χέρια σου,
η εικόνα τους είναι θολή.

Τίποτα από όσα οι αντίχειρές μου πατούν
δεν θ' ακουστεί ποτέ.

(μετάφραση Χάρης Βλαβιανός)

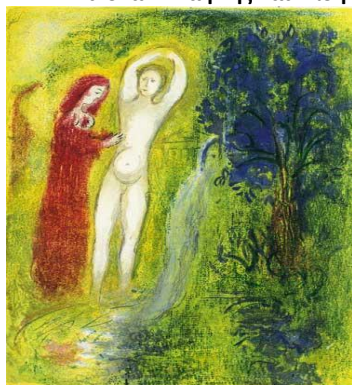
2. Οι έγχρωμες λιθογραφίες του [Μαρκ Σαγκάλ](#) για την εικονογράφηση του «Δάφνης και Χλόη». [Πηγή: [Μουσείο Teriade](#)]

Εικόνα 1: Δάφνης και Χλόη

Εικόνα 2: Το περιβόλι του Φιλητά

Εικόνα 3: Ο Δάφνης και η Χλόη στο σιντριβάνι

Εικόνα 4: Το φιλή της Χλόης